

Erg gemakkelijk krijgt hij het niet. Wanneer het gevaar dreigt, laten velen hem in den steek; zijn hart gaat uit naar een mooi vrijzinnig meisje; zijn moeder, die hem alles is, tracht hem over te halen tot een compromis — en toch kiest hij, tegen vleesch en wereld in, vóór de breuk, die ook den band tusschen hem en zijn liefde verbreekt.

Heel sober, maar toch boeiend en met stijgende spanning vertelt de schrijfster over den hartstochtelijken strijd daar in het verre, mooie Normandië. Het is zeer verblijdend, dat ook zulke romans nog in Frankrijk geschreven worden, nu. En het is goed gezien, dezen roman te laten vertalen in het Nederlandsch. Dit is niet onze slechtste import. Een boek behoort aan den schrijver, maar de uitgever heeft er ook zijn aandeel aan. En deze heeft gezorgd voor een keurige uitgave, in alle opzichten af. De band en stofomslag, naar ontwerp van den bekenden Henk Krijger, zijn smaakvol.

Een boek, dat men in alle opzichten kan aanbevelen. Gron. H. S.

GEZINSLEVEN

Aangaande mij en mijn huis

„Ik heb hem van den Heere gebeden”.

Schandelijk was het zooals Peninna, door God rijklijk met kinderen gezegend, zich gedroeg jegens Hanna, de kinderlooze; schandelijk en goddeloos. Want zoo goed als zij het kon weten, en het ook wist, dat haar kinderen een godsgeschenk waren, wist ze ook, dat het de Heere was, die aan Hanna kinderen onthield. Voor Peninna was er geen enkele reden, waarom zij zich boven haar mede-vrouw kon verheffen, en uit de hoogte op haar zou mogen neerzien; nog minder om haar te tergen en haar te vergrinnen.

Toch deed zij het; niet één keer, maar gedurig. En hoe meer pijn zij daarmee Hanna deed, hoe meer zij genoot.

En Hanna? Wij lezen niet, dat zij zich verdedigde tegen de vernederende woorden en tergende houding, die haar wonden tot in het diepst van haar ziel; zelfs niet, dat ze haar man vroegde, aan deze terging een eind te maken, en haar te beschermen tegen haar tegenpartijde. Het zou voor Elkana ook zoo moeilijk geweest zijn: want beide waren zijn vrouw; Peninna even goed als Hanna.

Maar Hanna was een vrome vrouw; die wandelde met God; die alles, wat haar wedervoer, ontving uit de hand des Heeren; die wel met de menschen te maken had; met haar man, met Peninna, met den hoogepriester Eli — natuurlijk wel; maar als het er op aan kwam toch alleen met den Heere; dat was voor haar „het hoogste kantoor”, of, in bijbeltaal, Hij was haar toevlucht.

Daarom wendt ze zich tot Hem!

Haar hart zit boordevol, tot berstens toe; en daarom weende ze; bitterlijk bedroefd; bezwaard van geest; de gedachten vernieuwden zich in haar vanwege haar vele verdriet; als een gewond dier, dat hittiglijk door de jagers wordt vervolgd, die het op de hiel zitten, en dat overal zich den uitweg ziet afgesneden — vlucht zij tot den Heere, den Eenigen, Die haar kan helpen. Die haar verstaat; Die recht richt en zich ontfert over de ellendigen.

Daarom bidt ze tot den Heere; en ze blijft biddende; zij stort haar ziel uit voor Zijn aangezicht en spreekt met Hem uit de veelheid harer gedachten en van haar verdriet.

Zij worstelt in haar gebed met Hem en laat Hem niet los. Als een Jacob bij Pniël. En zij beloofde een gelofte. In haar geloof grijpt zij den Heere der heirscharen aan. Zij zet alles op alles.

De hoogepriester Eli, die haar gadeslaat, weet niet, wat hij aan haar heeft. Zooiets heeft hij in zijn lange hoogepriesterlijke ambtsbediening nog niet meegemaakt. En zij houdt maar niet op. Wel bewegen zich haar lippen, maar geen woorden hoort hij. „Wat mag toch dit zijn?” vraagt hij zich af; „zeker is zij dronken!” Dat kwam wel vaker voor. En hij roept haar tot de orde. Maar dan merkt hij zijn vergissing.

En dat is meteen het einde van haar gebed.

Nog hetzelfde oogenblik geeft de Heere op haar smeecken, door den dienst van denzelfden hoogepriester, haar het antwoord: „Ga heen in vrede; en de God Israëls zal uwe bede geven, die gij van Hem gebeden hebt”.

Dat is haar genoeg, haar, de geloovige bidster. Zij twijfelt niet; zij vraagt niet — zij gelooft alleen; en gaat haars wegs.

Zij eet weer, haar aangezicht staat niet meer droevig — als hadde ze reeds haar zoon ontvangen!

Maar dan na verloop van dagen gaat de toezegging over in vervulling; en haart zij haar eerstgeboren zoon en noemt hem: „Ik heb hem van den Heere gebeden!” „Samuel”.

Zeker, het is een kreet van blijdschap, zooals elke moeder die slaakt, bij de geboorte van haar kind; en zij vergeet de doorgestane smarten, omdat een mensch ter wereld geboren is.

Tenminste zoo moet het zijn. Ons geslacht echter is zoo diep weggezonden, dat er ouders zijn, die met een wrang opstandig gemoed de geboorte van hun kind tegemoet zien, het met tegenzin ontvangen als een te zware last, en zich tenslotte maar in hun lot schikken.

„Als er nu maar niet meer komen!” Nog afgezien van de gevallen, waarin de toekomstige ouders heimelijk een aanslag ondernemen op de nog ongeboren vrucht. „Deze dingen zijn den Heere een gruwel!”

Hoe anders de blijde jubel van Hanna: „Ik heb hem van den Heere gebeden!” En niet alleen van Hanna, maar van al de geloovige moeders.

Maar ook de roemtaal der dankbaarheid. Hanna weet en erkent, door deze naamgeving, dat het de Heere is, die haar dit kind als een rijk geschenk in de armen legt; een echt godsgeschenk; waarop ze geen aanspraak kon maken; enkel genade, een verbeurde gunst.

En toch in zekeren zin een overwinningskreet: „Ik heb hem van den Heere gebeden!” Zij herinnert zich

Kerk eer dan „Vakorganisatie”

Amice.

Je hebt nog al eens last van interpellanten, die je vragen, of nu alles kapot moet? Ook op sociaal terrein? Ik denk hier aan de les van „Thyatire”.

Tusschen onze tegenwoordige „vakorganisaties”, onze „vakbonden”, onze „bedrijfschappen”, de amerikaansche „unions” enerzijds, en de „gilden” in Klein Azië ten tijde van de teboekstelling der Openbaring van Johannes anderzijds, ligt op meer dan één punt een aanmerkelijk verschil; en het zou wel dwaas zijn, dit verschil uit het oog te verliezen.

Het zou evenwel niet minder dwaas, en tevens doodsaai, de punten van overeenkomst te verwaarloosen. Vooral dat ééne punt, waar het al meer op aan gaat komen: de gelijkgeschiktheid.

Het begint allemaal meestal zoo doodsaai: leden van hetzelfde vak, of beroep, of ambacht, kruipen naar elkaar toe, vragen elkaar om raad, maken samen afspraken inzake prijzen, werkmethode, noodzakelijke verbeteringen, en wat dies meer zij. Aanvankelijk organiseren ze zich louter en alleen om beroepsbelangen, en onder aspect van de beroeps-techniek, en de „beroeps-er”. Men moet maar eens naar vroeger tijd terug, om te weten, wat dat is: de „er” van een beroep. Meestal kunnen daar, waar beroeps- of vak-, of bedrijfstechische kwesties de overvloedige aanleiding zijn geweest voor het vormen eener vaktechnische congregatie, de „sociale discrepantie” tusschen „patroon”, „arbeider”, of, deftiger gezegd: „werkgever”, „werknemer” geenerlei bezwaar opleveren tegen aller samenwerking in het „gilde”. Men moet naar de middeleeuwen terug, om te weten wat dat voor móóds wezen kan: een gilde. Die vereende arbeidslust, en die collectieve vreugde van meesters en gezellen met-en-om-en-naast-elkaar, wanneer een mooi werkstuk afgeleverd is: een wenteltrap, een sonoor kerkorgel!

Zoolang alles goed gaat, maakt men zich dan ook om het principe van de organisatie geen kopzorgen.

Maar later, — later komen de andere verdeelingsprincipes in discussie: indien een groepsbelang (van het vak, het ambacht) principe van classificatie wezen kan, waarom zou dan de sociale positie van een groep binnen de vakgroep het niet óók kunnen wezen?

Daar heb je het dan ineens: werknemersorganisatie contra werkgeversorganisatie. Waaróm ook niet? Belangen zijn toch al eerder aanvaard als principe van indeeling? En nu behoort er maar één stap verder gedaan te worden, en de heele zaak wordt als vrije en onafhankelijke „opgerold”, zoodra n.l. de staatsmacht verklaart: het leven is totalitair, en het belang van allen gaat voor dat van den enkeling, de staat gaat vóór alle ding, de staat maakt dat het onderscheid tusschen werkgevers en werknemers verdwijnt, omdat allen moeten werken voor den staat, d.i. voor de gemeenschap, en alle vakspecialisten werken in en voor en door het groot geheel, dan heb je zóó maar de gelijkgeschiktheid. Politiek is de inzet; maar politiek heet religie, religieus is dus de opzet en de inzet ook. Men is uitgepraat en gelijkgerangerd, eer men het weet. En wie verzet zich nog? Het is toch altijd beter, gelijkgeschiktheid dan uitgeschiktheid te worden? Wie nog spelbreker mocht willen wezen, zal trouwens gauw genoeg ervaren, dat de totalitaire staat ook veel verstand heeft van de uitschiktheid van den onwillige: de spelbreker is immers religieus spelbreker? De staat belichaamt de Idee, die Goddelijk is; wie hem weerstreeft, die weerstreeft de macht, die niet zoozeer „van God”, als wel „zelf”, en in-zich-zelf goddelijk is.

En amice, hier raken we het punt-van-overeenkomst tusschen toen en nu: de gelijkgeschiktheid is een oude droom, die heusch niet dateert van Adolf Hitler en zijn „totalen staat”. Van gelijkgeschiktheid hadden ook de Romeinen al verstand; en voor het religieus verklaren van den staat hadden ze ook alle motieven en argumenten bij de hand. Men wist in Rome reeds, wat de betekenis was van het woord „sooma”, „corpus”, „lichaam”. Dat woord kon ook aanduiding worden van een „corporatie”, ook wel een „professionele corporatie”, ook wel als juridische eenheid. Ook menschen, die niets te vertellen hadden, konden toch een „corpus” of „corporatie” vormen.

En, amice, nu zou ik je dit willen vertellen: We stuiten hier op een terminologie, die dateert uit den tijd, waarin de Apocalypse is geschreven. Het treft ons, dat het principe van corporatievorming niet allereerst werd gevonden in gelijkheid van „stand” (slaven en vrijgelatenen konden b.v. samen één corpus vormen), doch primair geacht werd te liggen in arbeids- of vakbelang. Men kende dus een „lichaam” van sociale structuur: een soort van vakorganisatie.

En dit werd ingeschakeld in het „lichaam” van den staat, die ook weer zelf het „lichaam” van den heidenschen religieus staat wilde zijn. Neem b.v. Thyatire, de stad, waarin Christus één van die gemeenten had, waaraan Hij een brief laat schrijven door Johannes. In die stad waren „vakverenigingen of gilden” (ze heetten: synergastien of symbloestien), gevormd door bakkers, ververs, leerlooiers, kleermakers, pottenbakkers, wolkamers, linnenwerkers, metaalbewerkers, e.a. Precies, zooals we bij andere schrijvers hooren spreken van „lichamen”, cor-

poraties, van „dragers”, roeiers etc. Deze gilden nu werden ingeschakeld in het „religieuze” leven van het heidendom. De afgoden waren vaak schutspatroon; op de tempelfeesten werden de besturen van de gilden verwacht als deelnemers, en op de feesten van de gilden, omgekeerd, werden de tempelautoriteiten verwacht als deelnemers, en leiders, op hun beurt. Offermaaltijden werden op geregelde tijden aangericht: den eenen keer was een tempel-, den anderen keer een gilde-feest de directe aanleiding ertoe; en dan kwam de vraag naar voren: mag een christen daaraan meedoen? Bij het gilde zijn, bij de vakorganisatie aangesloten zijn, om de belangen van het vak te behartigen, dat ging. Maar als het gilde zich officieel inliet met heidensche religieuze practijken, hoe moest het dan?

Zoo kwam, amice, er de tegenstelling tusschen tweeërlei „sooma”, tweeërlei „corpus” of „lichaam” zich opdringen: aan den éénen kant het corpus van het gilde, aan den anderen kant het corpus van de kerk, het lichaam van Christus, de organisatie, die door Christus gesticht was. Hem als hoofd erkende, en den naam van „kerk” droeg. Elke plaatselijke kerk was immers een sooma, een lichaam van Christus (1 Cor. 12: 27).

En daarmee was de brandende vraag gesteld: wat gaat vóór: de vakorganisatie vóór de kerk, of de kerk vóór de vakorganisatie? Welk „lichaam” heeft het eerste recht op zijn „leden”: het corpus sociale, of het corpus christianum, beter gezegd: het corpus Christi? Het lichaam van Christus, of een ander „lichaam”, een andere corporatie?

Er was over deze kwestie veel verschil van meening onder de toenmalige christenen. Het feit, dat er een libertinistische secte, de groep der Nicolaïeten was, gaf aan het debat een ongekende scherpte, en, waar de Nicolaïeten overal zich indrongen, daar gaf hun revolutie aan dit strijdpunt ook overal een bijzondere actualiteit. Men stelde van den kant n.l. de zaak zóó: de eene christen moet den ander vrijlaten in zulke dingen. Argument was: dit zijn zaken, die men moet rekenen tot de z.g. „adiaphora”.

En nu stonden, amice, ook de christenen van Thyatire voor de vraag: wat mag en wat mag niet? Tweeërlei houding openbaarde zich; het komt trouwens in zulke kwesties altijd niet op een of andere incidenteele beslissing aan (die uit onderscheiden motieven kan geboren zijn), doch op de algemeene levenshouding.

Die tweeërlei houding was trouwens allang een moeilijkheid voor de religieuze gemeenschap. De ééne groep zei: gunt elkaar de ruimte. De andere: met genoegen, maar gunt eerst aan Christus de ruimte — Hij is meer dan wij en Hem niet-belijden is al de wortelzonde.

Deze laatste gemeentelieden waren heusch geen „extremisten”, die met een eigenzinnige, overspannen nieuwe theorie de anderen lastig vielen. Over de publieke consumptie van „eidoolothuta”, het aan de afgoden geofferde, was allang vonnis gestreken. Eerst hadden de heidensche „goden” hun deel ervan gehad, en zouden nu christenen daarna ervan gaan smullen? Was dat geen eten met de goden-der-heidenen? Reeds de Joden hadden ervan gegruwd, de Makkabeërs hadden ertegen getoond, en de christenen, die vandaag bezwaar ertegen hadden, konden zich dus beroepen op oude papieren: het apostelconvent had de oude lijn doorgetrokken, toen het gebod, zich daarvan verre te houden (Hand. 15: 29; vgl. 21: 25; 1 Cor. 5: 1, 4, 7; 10: 19, 28 (text rec.); vgl. Op. 2: 14, 20).

En, amice, wat deed Christus nu? Christus heeft in Thyatire rechtstreeks ingegrepen. Hij wist wel, dat de „rekkelijken” tegen de „preciesen” aanvoerden: als ge in kwesties van de vakorganisatie u zoo sterk laat binden door de uitspraken van Handelingen 15 (het apostelconvent: geen afgodenoffervleesch eten, geen hoerij, etc.), wel, waar is het eind dan van de „bindingen”? Hij antwoordde, blijkbaar in terugslag op zulke redeneringen: men verwijst u van Nikolaïetenzijde, dat ge telkens weer nieuwe lasten zult te dragen krijgen, als ge de kerk laat gaan vóór de vakorganisatie. De kerk in kwaliteit van lichaam van Christus, en predikster van de eeuwige waarheid. Maar die dreiging met al-maar-nieuwe-binding, binding-zonder-eind, dat dreigement met gebod-op-gebod-regel-op-regel (vgl. Jes. 28), dat is imaginair, denkbeeldig. Ik leg u geen nieuwe last op, boven de lasten die ge al hebt. Maar den last, dien ge hebt, kleem u daaraan vast. Houdt, d.w.z., houdt met sterke inspanning vast, wat ge hebt, den last dien ge hebt. Doet dat totdat Ik kom. Haat ook den rok, die van het vleesch besmet is. Blijf bij de bepalingen van de vergadering van Hand. 15, want daar hebt ge werk genoeg aan.

En als dus een vakorganisatie, een vakbond, een „union”, een sociale corporatie, onder beroep op sociale en economische belangen u wil gelijkgeschikelen, onder afkondiging van een intra-organisatorische ethiek, die los zou staan van de christelijke, past dan op. De antithese loopt dwars door al zulke organisaties heen. En die antithese, die is geen uitvinding van de menschen, de extremisten, maar ze is „gezet” door God (Gen. 3: 15); laat dus de kerk, niet omdat ze kerk is, maar omdat ze Gods Woord zich zag toevertrouwd worden, gaan vóór de organisatie, opdat het Woord Gods zijn loop hebbe.

En zoo niet, Izebel is een waarschuwend voorbeeld: ze is de drijfster, de ziel, geworden van een boovst syncretisme.

AAN EEN JONGEREN TIJDGENOOT, No. 38

tistische
Gods voo
honden”
Christus:
heeft er
den, die
haar lam
De les
bonden e
van God,
huis uitg
geen pla
verworpe
heeft, ni
basileia,
van het v
naar een
prachtig
Denk i
Geen i
Want i
Met ha

Gronit
Amice
Prof.
religie t
het men
dat er a
een toel
van hun
veld tro
om alle
de verg
Wat i
Grieksch
Om w
spreken,
„wendin
aan Lav
„Unchri
christen.
Maar
„biv”, di
lijdt, ver
sterker h
Wie g
niet te i
Het s
veler pr
„Maasbo
voor het
der slag
Waar
ten aan
lij d, nu
Ik wil
tigen op
Allere
staat of
van God
Welke
tendoms
werkelijk
Maar
humanis
nisme. I
falen is
maar e
modern
menigvu
„De ha
mensch
dat, h
„ideolog
de hum
die van
De A
heeft in
Religion
te spreke
schijnen,
tekenia
den goe
zijn best
zijn lot
deze we
al zijn
de vrie
En hi
„The A
geschied
de were
king van
de onwe
der hart
Daar i
baart in
liberals
christell
van hun